

BESZTERCZE

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden szerdán.

Előfizetési árak: egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K.
Egyes számok Botschar Tivadar papirkereskedésében kaphatók.
Hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal.

Felelős szerkesztő
és kiadótulajdonos:
dr. Polcz Rezső,
ügyvéd.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Besztercén, Mihályutca 12 sz.
hova a lap minden szellemi és anyagi részét illető közlemény
és küldemény intézendő.

276

Törekvések.

Irta: Bernáth Béla, orsz. képviselő.

A nagy nemzeti törekvés életető erejét a függetlenségi eszmék megvalósítása iránti törekvés képezte. A harc azért folyt, hogy a közös hadsereg kiegészítését képező magyar hadseregben a magyar vezényszó hozassék be. Ez pedig nem volt más, mint a magyar nemzetnek hatalmi kérdése. Míg a nemzetnek nincs meg az önálló magyar hadserege, addig a függetlenségi eszmék teljes diadalrajutása nem képzelhető. Ez az ütköző pont. Azért van az, hogy az illetékes tényezők ezen kérdésnél annyira idegesek, s azért kellett a nemzetnek ezen alkalommal annyi szenvedésen átesni s annyi bántalmakat elviselnie, s annyi megaláztatásokon keresztül mennie.

A nemzet ezen követeléséről le nem mondott s az országos függetlenségi párt azért koalizált a többi hatvanhetes pártokkal, hogy ezen törekvéseit az átmeneti idő elmúltával képes legyen megvalósítani. Ha a koalíció meg nem alakul, az alkotmányellenes állapotok a nemzet törekvéseinek letörésével tovább fennállottak volna s kiszámíthatatlan károkat okoztak volna a nemzetnek.

A bizalom a koalizált pártok iránt azonban nem volt meg a magas régiókban s ezért

látjuk azt a szokatlan hajszát a nemzeti kormány s az ezzel életbeléptetett új rendszer iránt.

Az osztrák folyton támadta s támadja a magyar államegységet, sőt elég vakmérő volt a magyar nemzet ellen a birodalmi ülésben is kikelni s belügyeinkbe avatkozni. Megfújták a riadót, hogy szabad a magyar nemzetet sértegetni, amit a hon ellenségei s Bécsnek szövetségesei készpénz gyanánt vesznek s igyekeznek a mai rendszer kormányát megbuktatni, hogy ezáltal a függetlenségi törekvéseinket megbuktathassák.

A darabontok is igyekeznek a magyart a magyartól elválasztani s önző céljaikat az osztrákok segítségével megvalósítani.

A nemzetiségek az egész vonalon izgatnak s a magyar államegység ellen dülnek és jónak látják a negyven év alatt felgyülemlett gyuanyagot fellobbantani és azt a nemzet ellen felhasználni. A horvátok fellázkodtak s ami a magyar alkotmány történetében eddig egész ismeretlen volt, a magyarok képviselőházában hónapokon keresztül horvát nyeiven obstruáltak ami magyar nemzet önérzetét az egész világ előtt megsebzti — s visszaélnék a magyar nagylelkűségével.

A magyar állami rend sorait is igyekeznek a nemzetközi szocialisták megrontani

s a magyar társadalmat hazafias munkájában megzavarni.

Ennyi ellenséggel szemben s a darabont kormány által teremtett kényszerhelyzet következtében meg kellett az osztrákokkal a kiegyezést kötni s a kiegyezésben foglalt közjogi vívmányokat a kvóta felemelésével tőlük megvenni, hogy legalább tíz évig közgazdasági téren a nemzet erejét fejleszthessük s megerősödve 1917-ben az önálló vámterület alapjára léphessünk s az osztrák hencgegéseknek a vámsorompó felállításával véget vehessünk.

Mert ha a magyar nemzet erejét kibontja s a függetlenségi eszmék megvalósításával saját lábára áll, akkor keresni fogják a barátságunkat s igyekeznek velünk szemben méltányosak lenni, mert különben elég módunk és hatalmunk lesz velük szemben retorziók fegyverével élni s az ő orvtámadásaikat sikeresen visszaverni.

Az osztrákok politikája egészen az önzés és kapzsiság politikája, őket nem vezérli a történelmi múlt, ezer éves alkotmány, a dicső tradíció s a nemzeti ambíció, őket a pillanatnyi jólét, egyéni haszon s érdek politikája vezérli s ebben találják ők boldogulásukat, nem pedig hazafias erény s a hazaszeretet legszentebb érzésében. Céljuk tehát igen közelfekvő, hogy

TÁRCA.

A történelem filozófiája.

A magyar kereszténység kilencszáz éves multjából.

A „Besztercze” eredeti tárcája.

Irta: Kopatz Gergely.

A kereszténység cselekvő hatalom és nem csoda, ha a belőle kisugárzó erő magával ragadta az egész korszakot. Igen, mert két hatalmas király uralkodik e korban László a szent és Kálmán a bölcs. Amaz egyszerű buzgóságával, emez bölcsességével irányítja az események folyását. Amaz természetes és erős, vitéz és szilárd, mint eszméi; emez testalkatban ugyan gyöngye és pupos, azonban hatalmas és bölcs, ki korát messze felülmuta fölvilágosultságban. Lászlónál a büntető igazságszolgáltatásban erős jogi érzet nyilvánul, mit nevezhetnénk inspirata sapientia-nak, melynek erei széthúzódnak minden törvényében és összefogják a nagy nemzeti testet. Kálmán ezen törvényeket mély bölcseséggel a viszonyok szerint módosítja és gyakorlatilag reá alkalmazza az adott esetekre mindenben, mindenkor és mindenütt a legfőbb elvet tartva szem előtt, aszerint rendezni be a birodalom ügyeit, aki maga az igazság, az út és az élet mindenben, mindenkor és mindenütt. Az üdvös törvények megtermik

jó gyümölcsöket, mert befelé élet, igazság és gyarapodás van, kifelé hatalom, erő és tisztelet az idegenek részéről és így egymásután hódol meg Halics és Dalmácia. Mindezek koronájaként Lászlót 1905-ben a piacenziai gyűlés közakarattal a kereszties hadak fővezéréül választja s ezzel a ténnyel elismeri a világ a magyar kereszténység hegemoniáját — és önk tisztelt olvasóim: tudom és hiszem, megkönyvitik itt az én munkámat, mert lehetetlen, hogy a fennebb kifejtett okok következményeként a magyar kereszténység ezt a fényes világra szóló diadalát az isteni Gondviselés kétségbevonhatatlan világos és bölcs intézkedéseire ne írják fel.

Azonban minden tény árnyékba megyen, a ragyogó napra ráborul az éjszaka és a dicsőség napjait a gyász és a szomorúság napjai szokták felváltani. A magyar história is ezen korokban ilyen változatok szerint hullámozik. Most verőfényes és szép napjai vannak, holnap már a háttér borzalmasságával és iszonyatosságával rázkódtat meg. Az árny és a fény egy csodás vegyülete ez, melyek körül mint eleven kép messze kiragyan az isteni hatalom csodás terveze. Iszonyu negatív ez a tervezet, midőn a semmiség éjszakájából kiemelkedve magasan lobog a térben és azután kiég, lezuhan és elvész a borzalmas sötétségben. A megizmosodott magyar állam is először megbirta a görög befolyás korát, erőlködött, iparkodott integri-

tását megőrizni és rajta volt, hogy az athagyományozott örökséget mindenáron fentartsa és ha lehet erejétől kiteljesítőleg fejlessze. Hanem a mikor önmagában kezdett fejlődni az ellenségeskedés, pondrók támadtak és megették az ország beleit az egyetértést, amikor a jog és királyi tekintély elcsenevészédevel növekedett a szétagoltság és a testvéri gyűlölködés, mikor idegenek haszonbérleték a király jövedelmeit és mint vámpírok kiszívták az ország véréit — akkor a borzalom messze előre vetette sötét árnyékát, az aranybulla és más erőtlén intézkedés irott malaszt lett, az okra szomoruan elkövetkezett a természet rendje szerint az okozat: a magyar nemzet a mohi pusztán saját vére tengerébe fult.

Milyen iszonyu, borzalmas és elriasztó ez a kép. Vajjon lesz-e ki út belőle valaha? Fáj a lélek, elfog a honfűi bánat, ha az országnak akkori állapotára gondolok. Mennyi vér és keserűség jelöli ezt a széncsétlen veszedelmet. Künn az utak szélén komos kémények, büzhödt testek, összevagdalt koponyák, leomlott szuivadékok, a fájdalomtól eltorzult sárga arcok és vigyorgó fogsorok, károgó madárcsapat, vértől összeerezzett hullák és üszkők, jajgató és hörögő testek, felhányt és kifosztott nemesi sirok, vár- és templomomladékok jelzik a borzasztó nyomorúságot. Mindezeket hallva — írja Rogerius mester váradi kanonok, ezen kor krónikása, ki maga is részt vett ezen bor-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulózis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban. — Ára tüvegenként 4.— korona.

függetlenségi politikánk ne győzedelmeskedjen, mert akkor a nemzet szabad, gazdag s boldog lesz, ami pedig érdekük ellen van, mivel ők minket csak gyarmatnak szeretnének látni, hogy annál inkább kizsákmányolhassanak s önző céljaikat annál inkább megvalósítani képesek legyenek.

A függetlenségi politikánk megbuktatására szövetkeztek összes ellenségeink s elsősorban az osztrák, ahonnan az izgatás maszlaga kikerül. Ez pedig intő példa arra nézve, hogy azon nemes, szent törekvéseinkben annál szilárdabban kitartsunk s igyekezzünk okos, bölcs politikával ezen nagy eszme szolgálataiban harcolva, függetlenségünket diadallal kivívni.

Bánffy ujévi beszéde.

Általános és széleskörű érdeklődésre tarthat számot az a politikai nyilatkozat, amelyet br. Bánffy Dezső, az új párt vezére tett a szokásos ujévi tisztelgésre válaszolva. Bánffy a reménytelenség és lehangoltság hangján szólal meg, de félre nem érthető oldalvágásokat osztogat. A beszédet egész terjedelmében közöljük.

Tisztelt barátaim! Megvallom őszintén, nem vagyok tulságosan hangolva arra, hogy mélyebben ereszkedjem a politikai kérdésekbe. Otthoni aggodalmam egyfelől, de a haza sorsa iránti aggodalmam másfelől kedélyemre igen nyomasztólag hatnak. Igazad van; egy politika van csak, amelyen biztosan kiépíthetni a magyar államot: az erős nemzeti sovínizta irányzatú politika. Sajnos, azt látom, hogy épen ez a politika az, amely ma az intéző köröknek nem tetszik, ez az a politika, amelyet elvetni akarnak. Szerintem, ha ezt teszik, a célt dobják el, amiért küzdenünk kell; annak a problémának megoldását dobják el, amely egyedül helyes törekvés arra, hogy a magyar nemzeti államot kiépítsük. (Éljenzés.)

Egy hosszú politikai életen keresztül, nemzeti-ségi vidéken élve, hivatalosan is működve tanultam ismerni a nemzeti-ségi kérdést és arról győződtem meg, hogy ebben a kérdésben a megalkuvásnak, egyezkedésnek, kompromisszumnak lehetősége ki van zárva, ha magának a problémának megoldását félredobni nem akarjuk. (Ugy van! Ugy van!) Azt hiszem, hogy tisztán látom a helyzetet és ezt látva, helyesen választottam azt az utat, amelyet közel 40 éves politikai életemben követtem: a sovínizmus útját. Enélkül, erős, határozott, a legmesszebb menő, erélyes hangoztatása nélkül eredményeket elérni nem lehet. Századszor, ezredszer mondom, hogy ma Európában csak nemzeti államoknak van létjogosultsága és ha ezt mi eltévesszük, akkor magát az alapot tesszük lehetetlenné, amelyre építenünk kell. Egy poliglott irányzat, lehet, hogy márol-holnapra békésebb állapotokat terem, de nem biztosítja a jövőt. Jól esik nekem, hogy megfogytakozott kis tábora politikai barátaim-

nak a mai napot arra használja fel, hogy szeretetének és ragaszkodásának adjon kifejezést és ezzel kapcsolatosan politikám helyeslését is kifejezésre juttassa. Igaz, hogy ma más az irányzat; ma a megalkuvás, a márol-holnapra való ügyintézés és engedmények adása a rendszer. Mi nem vagyunk nézeteinkkel, törekvéseinkkel ma népszerűek, de mégis van egy kis tábor, ennek a kis tábornak van igaza, az együtt marad, az elvet fentartja és a jövő küzdelem lehetőségét biztosítja.

Ebben az irányban tartatok ki velem, az elvek hangoztatásával mégis némi sikert érhetünk el, ha kevesen is vagyunk és talán, ha változnak a viszonyok, jöhetnek más emberek, akik a mi elveinknek, az egységes nemzeti állam kiépítésének lesznek munkásai. A mi munkánk ma nem lehet más, mint az elvek hangoztatása, úgy hogy majd annakidején, kedvezőbb viszonyok között, kiépüljön a nemzeti állam. Az ügyek mai vezetése mellett erre kilátás nincs. Az utolsó idők eseményei: a horvát kérdés mikénti elintézése, a legközelebről már megindított kedvezmények megadása a nemzetiségeknek, homlokegyenest ellenkeznek e céllal és irányzatunkkal. Nem a remény hangján szólok, sőt ellenkezőleg: a reménytelenség hangján. A lemondás vesz körül mindenütt és minden kérdésben, az elvek ma már játéktárgyak, amelyek dobatnak jobbra-balra, úgy ahogy azt az érdekek kívánják. Ilyen a helyzet. Ezen változtatnunk nem lehet. De ha ezt látjuk, már ez is elég arra, hogy meglássuk a veszedelmet is és azt meglátva, kitartsunk elveink mellett.

Különfélék.

Az új ref. püspök. Bartók György halálával megüresedett az erdélyi ref. püspöki szék. A találgatások már megindultak a diszes állás betöltése körül. Beavatott helyről értesülünk, hogy a pályázók közül legtöbb kilátással Dr. Kenessey Béla kolozsvári teológiai igazgató bír. Kenessey Beszterczen is járt az elhunyt püspök kíséretében. A püspökválasztás február 18-án lesz.

A kaszinó szilveszteri mulatsága. A besztercei kaszinó Szilveszter éjjelén szépen sikerült hangversenyt rendezett saját helyiségeiben. A cigányzenei kar megnyitója után Kendefi Ödön játszott bravuros technikával és kifejezésteljes előadással magyar népdalokat zongorán. Majd Kállay Ilona énekelt népdalokat szépen és hangulatosan, Kendefi Ödön kísérte zongorán. Asztalos Imréné cimbalmon adott elő pár csodás szép népdalt cigánykíséréssel, nagy hatással. A szépen sikerült hangversenyt reggelig tartó kedélyes, fesztelen táncmulatság fejezte be. A fáradhatatlan vigalmi bizottság élén az elnökkel, Keresztes Jenő bankigazgatóval, búzgón közreműködött az elért szép siker érdekében.

Tűz. Várhely községben folyó hó 3-án reggel 3 órakor kigyuladt Morár Vaszilie földmives lakóháza, a lángok a szél által szítva, csakhamar átcsaptak a melléképületekre is. A tűzoltók, mivelhogy úgy a

lakóház, mint a melléképületek fa-alapzatúak és szalmával fedettek voltak, az oltást, mely előreláthatólag eredménytelen lett volna, meg sem kísérelték, hanem ehelyett minden intézkedést megtettek a tűz tovaterjedésének megakadályozása végett s mondható, hogy tisztán ezen óvintézkedéseknek köszönhető, hogy a szomszédos épületek a nagy szél dacára sem estek a tűz áldozatául. A tűz 5 órakor ért véget, tehát teljes 2 órán keresztül tartott s a már említett lakóházon és melléképületeken kívül a szegény paraszt gazdának télire összegyűjtött minden élelmi szerét (és pedig 150 véka csövestengeri, 18 véka buza, 25 véka zabkészletét, 5 véka babot és egyéb zsiradék- és húsneműjét) tönkretette. A tüzet vigyázatlanság okozta; a háziasszony ugyanis aznap szapult és este lefekvéskor a szabad tűzhelybe rakott tüzet kellően eloltani elmulasztotta. Biztosítva semmi sem volt.

Az élelmiszerek drágasága. A kormány — amint említettük — javaslatok tételére szólította föl a hazai kamarákat a mai élelmiszer-drágaság kérdésében. A kamarák általában három csoportra osztva jelentették be a kormányhoz javaslataikat, a szerint, a mint a törvényhozás, a kormány és a főváros feladatait vizsgálják. Most mindezekről értesítést kapott a székesfőváros hatósága a kormánytól, és e szerint a törvényhozás feladata lenne: a nemzetközi kereskedelmi és vámszerződés revíziója; a pénzügyi vámok jelentékeny mérséklése, esetleg eltörlése; a fogyasztási adók sürgős eltörlése, részben felfüggesztése. A kormány feladatai: a tulzásig vitt élelmiszer-kivitel-tarifa csorbitásainak a megszüntetése. A legfőbb élelmiszerek: hus, zsir, liszt, burgonya termelésének és forgalmának utjából az áremelő akadályok elhárítása. A tűzifa-inségnek az állami erdők felhasználásával való enyhítése; az állami szénbányák üzemének kiterjesztése. A vasuti forgalmi eszközök rendbehozása. Az állami üzemek gyors munkába állítása. A főváros feladatai: a kor színvonalán álló közéleti politika bevezetése. A néplakások ügyének a felkarolása. A közéleti érdeküket szolgáló intézmények létesítése. A hus-, kenyér-, és tejkérdés ipari és kereskedelmi üzemének közszégi versenyüzemekkel való állandó ellenőrzése. Mindezekben a legnagyobb önzetlenség, nehogy ez intézmények kamathajtó vállalatokká korcsosuljanak.

A csukaszínü egyenruha kiosztása. A hadügyminiszter rendelete folytán január 1-től április 30-ig terjedő időközben a közös gyalogság részére kiosztják a csukaszínü egyenruhát, amelyek egyelőre csak harcászati gyakorlatok alkalmával vehetők használatba. A tiszték egyenruháját illetőleg még nem intézkedett a hadügyminiszter.

A tisztviselők mozgalma. A magyar állami tisztviselők 1907. szeptember hó 22—23. napjain Szegeden kongresszust tartottak s azon a kongresszuson egy a kormányhoz intézendő emlékiratot tárgyaltak és fogadtak el, mely emlékirat kodexszerűen foglalja össze azon kívánságokat, melyek, ha törvényhozás útján megvalósulnak, az állami tisztviselők anyagi jóléte és erkölcsi függetlensége biztosítva leendő. Az említett memorandumot és az annak mellékleteit képező, a kongresszus által elfogadott határozati javaslatokat, amelyek a fizetésrendezést, a nyugdíj törvény revízióját, a status rendezést, a szolgálati pragmatikát, a lakbér rendezést, a lakás és az életszükségleti cikkek mesterséges drágításának megállítását, a tisztviselői közalap létesítését és végül a tisztviselőket közelről érdeklő társadalmi feladatokat érintik, az állami tisztviselők országos egyesületének elnöksége küldöttségileg nyújtotta át a kormányelnöknek. Az állami tisztviselők főkérelmei az anyagiakban: az 1600 koronás kezdő fizetés, az automatikus előléptetés és a status rendezés, a lakbéremelés, a családi pótlék rendszeresítése és a nyugdíj-törvény revíziója főtékintettel az özvegyi nyugdíjra. Az erkölcsiekben: a tisztviselőknek modern jogállamhoz méltó jogait és kötelességeit törvényben biztosító szolgálati pragmatika. A lakbér emelésre és a szolgálati pragmatikára vonatkozó kívánalmaknak a közel jövőben leendő teljesítését a kormányelnök kilátásba helyezte. A magyar királyi pénzügyi tisztviselők fogalmazói kara január hónapban országos kongresszust tart Budapesten. Ez a kongresszus annak a mozgalomnak újrakelését jelzi, melyet a pénzügyigazgatóságok fogalmazói karához tartozó tisztviselők a múlt év tavaszán indítottak volt meg, anyagi helyzetük és előléptetési viszonyaik rendezése érdekében. Nem férhet hozzá kétség, a magyar pénzügyi kormányzatnak épp úgy, mint a közigazgatás egyéb ágának lelkes, anyagi gondoktól lehetőleg ment tisztviselői karra van szüksége. A mit kérnek, nagyon

zasztó sanyargatásban — égnek borzadt a hajam, testem remegett, nyelvem dadogott, látva, hogy közel a kegyetlen halál, melyet már nem lehet kikerülni. Lelkem szemeivel láttam a gyilkosokat, testem a halál hideg izzadságát bocsátotta ki. Magam előtt láttam, mint várja az ember a halált. Nem lehet többé fegyverhez nyúlni, felemelni a kart, mozdítani a labat, szemlélni a töldet. Mindenki félholt volt a félelemtől.

A sötét éjben sikolt a halálbagoly, farkasok és más vadak éjjeli ordítása veri fel a havasok és a puszták rémes csendjeit, messze tájakon fájoan kong a vészharang mintegy gyász-zenét szolgáltatva egy haldokló országnak. A király a nagy veszély elől elfut, a megremült lakosság a rókák és farkasok oduiba, a rengetegekbe, a mocsaras helyekre és a sziklahasadékokba húzódik, mert hulla, omladék, rom, vér, sivatag, éhínség, döghalál és sáskasereg mindenfelé és nincs, az égen kívül, ki megkönnyörüljön a zokogó nemzeten. II. Frigyes a szomszéd a fájdalomtól és a csapásoktól mélyen megtört királyt, mikor ez hozzá menekül fogollyá teszi, követeli kincseit és minthogy ez személyes gyűlöletét és bosszuvágyát nem tölti be, igényt formál Vas, Sopron és Moson vármegyékhez. Béla, hogy a barátságos vendégszeretettől megszabaduljon, hevenyében ígéretet is teszen neki, mely Magyarország szuverenitását fenyegeti.

Midőn a szerencsétlenségek ennyi özöne zuhant rá az országra és a nemzetest rángatózása már-már

végleges ápthiába megyen át — akkor akart az isteni gondviselés és kezét nyújtotta felénk és kivonszolt a veszélyből, reánk nézett és mi éltünk, kegyelmének egy harmatsugarát vetette a sajtó sebekre és azok begyógyultak, a porból, a hová lesújtott, atyai jószágával felemelt és mi megszerettük ezért őt. Oktai főkan Ázsiában hirtelen meghal, a karakorumi kurultáj (országgyűlés) a mongol alkotmány institúciói szerint összeül és visszavonja hordáit a főkan választásra, Magyarország végtelen szerencséjére és a művelt világ hasznára. IV. Ince a mennyire lehet tömöríti a keresztény világot, megsiratja a nemzetet, irván a magyarokhoz ilyenformán: „Nincsen vesztegetni való idő, nehogy ezen ország nagyobb veszedelembé jusson, mely az apostoli szék iránt való tiszteletben és ennek kegyelmében már régen annyira megerősödött, hogy annak szerencséjét vagy balsorsát magunkéval egynek tartjuk.” Itt aztán az Isten lehel — bele lehel a nemzetbe az erőt, a csüggedés így bátorságot szül, a veszedelem összéből húzódik, a félelemből tetterő származik, a nemzet lábra kap, a boru szétoszlik, a romok romjain új élet kezdődik, a sötétség éjszakájából kiragyszó az ébredés hajnala, reggel lesz és akkor a történelem igazságos ítélőszéke előtt világosan látszanak a gondviselés nyomai az ország újraszületésében, a külső és belső politikai életben, a nagy és tevékeny király fáradhatatlanságában, ki az ország igazi és valóságos hőselelkü regenerata lesz.

(Folyt. köv.)

méltányos dolog s amennyiben lapunk szerény helyzete és kerete megengedi, tisztviselőink érdekei számára lapunk hasábjai mindig nyitva állanak

Első — farkas. Megjelent a téli szenzációk clouja, az első farkas Dorofej Mihály naszódú utcai lakos udvarát kereste fel január 4-ről 5-re virradó éjjel és a sertést megtámadta és marcangolni kezdte. Az állat sivatására Dorofej felébredt és kutyának gondolván, megtámadta és ütlegetni kezdte. A kutyák is reárohantak és a farkas egy kisebb kutyát széjjel marcangolt, megtámadott még egy juhot is. Tofán állatorvos megállapította, hogy az éjjeli tamadó nem kutya, hanem farkas volt.

Baleset. A városi vendéglőben tekézték Boros Márton és Kormerovics Miklós. A tekészés közben összevesztek és a szót dákó követte, mely Boros Márton nyakába hatolt.

Táncestély. A beszterczei általános hivatal-szolgák önszegélyző egyesülete saját pénztára javára 1908. évi január hó 11-én (szombaton), a „Magyar-király” szálloda nagytermében szárhelyi gróf Lázár Árpád, Besztercze-Naszódvármegyei főispán úr Ö. Meltósága védnöksége alatt zártkörű táncestélyt rendez. Belépti díj: Személy-jegy 1 korona 20 fillér, család-jegy 2 korona 40 fillér. Jegyek előre válthatók Stolzenberg Frigyes könyvkereskedésében és a vigalom napján este a pénztárnál (kivánatra a meghívó előmutatása mellett). Felülfizetések köszönettel fogadtnak s hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 8 órakor. Diszelnökök: Beszterczei Láni Godofréd, Besztercze-Naszódvármegye alispánja és Dr. Popp Sándor, kir. ügyész. Elnök: Botta György; alelnök: Mike György; pénztárnok: Kovács József; ellenőrök: Tele György, Kovács István.

Felülfizetések. Az óradnai polgári kör javára 1907. dec. 26-án rendezett táncestélyen felülfizetni szíveskedtek még: Dr. Csermely Gyula 4 K, Gallov Géza 2 K, melyet hálás köszönettel nyugtáz ez uton is a rendező-bizottság.

Nyilvános köszönet. A válemai áll. iskola szegény tanulóinak karácsonyfájára adakoztak: Bányai János 5, Pap N. 1, Bródmann Náthán 1, Lederer Simon 2, Ábrámovitz Izidor 1, Sternhell E. 1, Wagner Leó 1, Takács László 2, Takács Antal 2, Ilk Rudolf 3, Atzberger Felix 1, Mendelsohn I. 2 koronát, Fogadják a jószívű adakozók e helyütt is a gondnokság és tanító halás köszönetét.

Ujtás a telefontól. Arról értesítenek, hogy a kereskedelmi kormány 1908. január 1-től kezdve eltörli a telefon-előfizetéseket s a helyi beszélgetésnél minden egyes esetben 10 fillért kell majd fizetni. Ez intézkedés rendkívül sérelmes volna a közönségre s például városunkban a telefontól bukását jelentené.

A katonatisztek fizetésének fölemelése. A katonatisztek fizetésének emeléséről a következőket jelentik: A hadnagnál a kezdőfizetés az eddigi marad, de a fizetés három évenként emelkedik. A főhadnagy az eddigihez képest valamivel nagyobb kezdőfizetést kap. A százados kezdő fizetése a mostani első osztályú százados fizetése lesz és a századosoknak első és második osztályba való sorozása meg szűnik. Az őrnagy kezdő fizetése szintén emelkedni fog valamivel. A felső rangoknál két fizetési fokozatot állapítanak meg. Az első és második osztályba való sorozás csak az alezredeknek kezdődik. Az egész többletből nyolczvannégy százalék a századostól lefelé menő rangosztályukra esik, nyolc százalék jut az őrnagyoknak és a főmaradó nyolc százalék a felsőbb rangosztályoknak, az alezredestől föltéle.

Az iparpártoló szervezetek működése ellen. Utóbbi időben, főleg a perifériákon, gyakran keseregnek az iparpártoló mozgalom gyakorlati siker-telenségén. Konstatálni kell, hogy a keserűség sok kritikai momentumot vált ki, bár sok tekintetben a társadalom és az érdekelt iparosság közönyeért másokat tesz felelőssé. Figyelemre méltó és sok tekintetben jellemző az a beszéd, melyet a Sorompó ifjúsági liga Kolozsváron tartott közgyűlésén Apáthy István mondott. Tudni kell, hogy a Sorompó vezetése eddig Kolozsvárról történt, de most a fővárosban is párhuzamos központot állítanak fel. Erre vonatkozólag Apáthy dr., az európai hírv. tudós, beszédében a mozgalom gyakorlati sikertelenségéről a következőket mondotta: „Ne a tulipánra vessünk! Mindenkin magán állott, hogy megadja erkölcsi értékét a tulipánnak, amelyet feltűzött. Ha feltűzöm, nem teszem le többet. Ennek a tulipánnak a zománca el fog kopni és meglehet, mire elkopik, nem lesz található több Magyarországon tulipán. Hordani fogom tovább, kopottan is. Az érce eltart, amíg élék. Mert rám nézve a tulipán az a szent fogadás, hogy sem tudva,

sem a kellő utánjárás elmulasztása miatt nem veszek osztrák holmit! Mégis azt mondom, hogy a tulipánból elég volt. Mint jelszót, tönkre tették Kiki a magáét, külsőleg is, avagy csak lelkében, amint érzése kívánja, hallgatagon viseljük. Mentől kevesebbet hangoztassuk s minél kevesebb helyre tegyük ki cégérül. Most, hogy a Sorompó hatalmas rajt bocsát ki Budapestre, azok, akik elmennek, ügyeljenek, mert a miénktől, a kolozsváritól elűtő erkölcsi világba mennek át. Üres szónak áradatába ne fojtsák tetteiket s ne bénítsa meg őket a guny, amellyel találkoznunk fognak. Ám alakítsanak országos központot Budapestben, de maradjon meg országos központnak Kolozsvár is. Nem az összetartás erejét fokozza, ha mindent egy központ felé irányítanak. A szervezetekről vett kamis analógia az, mely a társadalmi szervezetben is csak egy szívet enged. Az az egy szív nem juttathat elegendő vért a végtagoknak. Ugyancsak harc tört ki Szegeden. Az ottani iparpártoló szövetség, mint minden esztendőben, az idén is karácsonyi vásárt akart rendezni, ez azonban, mint az ottani szövetség titkára, Pataki Simon, egy kirlapban bejelentette, az iparosok közönye tolytán elmaradt. Ennek kapcsán a Szegedi Híradó nagy cikket közöl, mely beigazolni igyekszik, hogy az iparosok távolmaradása a mozgalom gyakorlati eredménytelenségének tudható be. Ebből az alkalmából a cikk a legélesebben bírálja az iparpártoló szervezeteket, amelyek hibája, hogy nem üzleti szempontból, nem a jogos magánérdek érvényesítéseért dolgoznak, hanem ideális alapon akarnak közgazdaságot csinálni.

Az árvák vagyonának kezelése. Az árvák és gondnokoltak vagyonának az eddigénél megbízhatóbb kezelése érdekében a belügyminiszter rendeletet intézett az ország árvaszékeihez. A rendelethez csatolt utmutatása részletesen megállapítja a jövőben követendő számadási eljárást és a kezelést s az ellenőrzést országszerte egyöntetűvé teszi. A rendelet szerint a gyámok kötelesek az általuk kezelt vagyonról minden évben legkésőbb február 15-ig írásbelileg elszámolni a vármegyei árvaszék előtt. A számadás bevételi tételei a haszonbérlet és vevők ellen nyugtáival, a kiadásai pedig szintén szabályszerű nyugtával igazolandók. A bevételi tételeknél mindig igazolni kell, hogy a kiskorúak tulajdonában lévő ingatlanok haszonbérbe-adását megengedte-e a gyámság? Ha az ingatlanok házilag kezeltetnek, a jövedelem helyességét és a helyi viszonyoknak megfelelő voltát a községi előljáróssággal kell igazoltatni. Ugyancsak a községi előljáróssággal kell igazoltatni a nyugtákkal nem igazolható apró kiadásokat is. A kiskorúak vagyonáról évről-évre leltár készítendő és az abban felsorolt adatok realitását a községi előljáróssággal kell igazolni. Az új vagyonkezelési rendelet folyó hó 31-én lép életbe.

Napoleon fősვნისე. I. Napoleont sokszor csufolták fősვნისე miatt s tény, hogy eljárása nem egyszer ezt a látszatot keltette. Egyszer például szigorúan megszabta, hogy az udvari hivatalnokok mennyi kávét kapjanak, máskor pedig a fehérműtisztítás tarifáját szabta meg. Egyszer megnézte a Turleriak új termeinek berendezését s ez alkalommal titokban levágott egy darab szövetet s zsebre tette. Pár nap múlva hivatta a kárpitost s e lesújtó szavakkal fogadta:

— Ön engem becsapott, ezért a berendezésért háromszor annyit számított, mint amennyit ér.

Napoleon ugyanis álöltözetben kiment a városba, benézett néhány boltba s a berendezést az alatt az ürügy alatt, hogy még több szobára való kell, alaposan megbecsültette. Egy reggel öltözködés közben azt kérdezte komornyikjától, Constantintól, hogy mennyibe kerülnek az ő harisnyái.

— Császári felségéd számára 18 frank párja — mondá a komornyik.

— 18 frank azért, mert császár vagyok? — kiáltott Napoleon. — Mától kezdve egy fillérrel sem fizetek többet a harisnyáért, mint te.

A harisnyáknál sokat megtakaríthatott, mert ebből az öltözködésből rengeteg mennyiségűt pusztított el. Különben a császár csak azért volt fősვნისე, mert még a látszatát sem volt képes eltűnni annak, hogy megcsalják. Alapjában véve pedig nagyon adakozó, könnyelmű, sőt pazarló volt. Kegyenecinek az idők folyamán milliókat ajándékozott. Annal kapzsibb és fősვნისეbb volt az anyja, Laetitia, aki még azokat az összegeket is magára fordította, melyeket a fia a szegények számára küldött neki. Mária Lujza annyi pénzt kapott Napoleontól, amennyit csak akart, aki a szeretőivel szemben is nagyon adakozó volt, de tulságos követeléseket ridegen tudott visszautasítani.

Egy színésznőnek, aki arcképet kért tőle, abban a reményben, hogy majd drágakövekkel dusan megrakott keretben kapja, egy husz frankos aranyat dobott oda e gunyos szavak kíséretében:

— Itt van az arcképem azt mondják, hogy nagyon hasonlít.

Egy intelligensebb kisasszony vagy asszony, aki a háztartásvezetéshez ért és jól varrni tud, egy háztartás önálló vezetéséhez és egy 11 éves leányka gondozásához azonnal felvétetik. Közelebbi felvilágosítás nyerhető a Fa-utca 22. házszám alatti lisztkereskedésben.

A felső légzőutak katarrrusai és köhögés ellen a „Sirolin Roche” segít. Tartalmazza a rég bevált creoset-szerek összes gyógyhatásait. Nem izgat és teljesen méregtelen. A mellett pedig oly jóízű, hogy hónapokon át szívesen használják. Gyógyszertárban kaphatók.

Mindnyájunknak kell néha egy erősítő szer, mert a folytonos munka fárasztó. Kitűnő erősítő szernek bizonyult a „Scott-féle Emulsió”, mely főleg csukamáj olajból áll, csak hogy igen jó ízű és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A „Scott féle Emulsió” minden gyógyszerárban kapható.

Magyar Otthon. Elsőrangú penzió Családok, házospárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett külön bejáratú szobák. Rézágak, fürdők, lift. Olcsó árak. Főherceg Sándor utca 30. sz.

A hét humora. (Turfnyelven.) Pincér: Hallja maga nagyságos ur, maga olyan, mint a favorit: sokszor bejön, de sose fizet. (Borsszem Jankó.) — (Miranda jegyzetei.) — A legtöbb ház a hidegtől, a szerelmi ház azonban csak a nagy melegtől mulik el. — A fehérszemélyeket a férfiak akkor becsülnék meg legjobban, ha olyanok lennének mint a fehérművek, vagyis ha gyakran lehetne változtatni. — (Okoskodás.) Áll az atyafi az antik szobor előtt, amelynek sem keze, sem lába. — Micsoda szobor ez? — kérdi. Felvilágosítják: — Ez Phidiasz szobra: A győztes. — A győztes?! — kiált fel az atyafi. No, akkor szeretném látni, milyen állapotban van a másik! — (Valószínű.) Papa, tudod, mit láttam? Rózi néni a zongoraszéken ült és egy fiatalember térdelt előtte és tartotta a kezét, mintha odaragadt volna. — Ugy? Valószínűleg meg akarta akadályozni a zongorázásban. — (Röviden.) Apa: Délelőtt néhány ember volt itt, tégedet kerestek. Biztosan a pénzüért jöttek. Jogász: Nem papa: a tiédért. (Mátyás Diák.) (Megnyugtató.) Ügyvéd: Kedves öregem, ne aggódjék! Az ön perének vezetését életem földatául tűztem ki. — (Borsszem Jankó.) (Kérés.) Koldus: A nagyságos ur volt kegyes tegnap nekem egy viselt nadrágot adni. Ur: Nos! Koldus: Most még arra kérném, hogy tessék nekem addig ebédkosztot adni, amíg abba a — nadrágba belehizom. — (A legjobb.) Mond csak, barátom, hogyan lehet legjobban megtudni, hogy egy leány mit gondol felőlünk? El kell venni feleségül. — (Cáfolat.) Bandi: Mamuskám, nincs még egy kis torta a kamrában? Mama: Van, de azt nem kaphatod meg. Bandi: De-hogy nem, már meg is ettem. — (A kis áruló.) Sanyit a bácsi elvitte a cirkuszba. Amikor hazaérkezett, mama kérdi: — No, fiam, min csodálkoztál a legjobban? A gyerek ártalanul felel: — Amikor a papát láttam a volt francia kisasszonynyal. — (Gusztusos.) Tessék nagyságos ur a gróg. Tessék vigyázni, mert még forró. — Megkóstolta? — Óh hogy mernék ilyet! Csak az ujjamat dugtam be. (Mátyás Diák.)

A tüdőbaj minden

eseteiben a SCOTT-féle Emulsió azonnal használandó. A SCOTT-féle Emulsió nemcsak a beteg testrészeket gyógyítja, hanem egészséget és erőt kölcsönöz az egész szervezetnek. A

Scott-féle Emulsió

specifikus megbízható szer **mindennemű tüdőbaj** ellen és nemcsak biztos szer, hanem a legolcsóbb is. Nagyfokú gyógyító- és táp-ereje annak tulajdonítható, hogy előállításához a legfinomabb, legtisztább és leghatásosabb anyagokat, melyek egyáltalán beszerezhetők, veszik, továbbá azon tulajdonságának, hogy az eredeti felülmulhatatlan SCOTT féle előállítási mód folytán nemcsak ízletes, hanem rendkívül könnyen emészthető is.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Nyilttér.

A szeretett jó férj, atya, nagyatya, após, testvér, nagybálya és sógor *Kräutner Károlynak* elhunyt a alkalmából nyilvánított részvételt s a végtisztességen való számos megjelenésért fogadják őszinte köszönetünket.

A gyászoló család.

Perl József fogorvos

e hó 8-án vagy 9-én Beszterczére érkezik s a „Magyar Király” szállóban fog rendelni.

Kiadusítás.

Négy pár cipő 7 koronaért. Óriási mennyiségű cipő-áru bevásárlása folytán még rövid ideig abban a helyzetben vagyok, hogy nevétséges olcsó áron szállíthatók 2 pár női és 2 pár férfi cipőt, erős, jól szegzett bőrtalppal, finom bőrborítással, a legújabb, elegáns szabásban. Nagyság centiméter vagy szám szerint. Küldetik postán utánvétellel, a négy pár cipő ára csupán 7 korona. Szétküldés utánvétellel. Nem tetszés esetén az áru kicseréltetik vagy a pénz visszaküldetik. **D. Kessler, Krakau 95/19.**

7258—1907. polg. szám.

238 3—3

Hirdetmény.

A beszterczei kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Bertleff Mihály és társai által Dipse község egész határának tagosítása iránt 6753—1907. polg. sz. alatt beadott kérvény folytán a megengedhetőség adatainak kinyomozása végett **1908. évi február hó 19. napjának** délelőtti 10 órájára tárgyalás tüzetett ki Dipse községébe a község házához.

Ezen tárgyalásra Dipse község összes birtokosai jelen hirdetmény útján megidéztenek azzal, hogy a tagosítási kérvénynek a törvényszéknél visszatartott példányát megtekinthetik és hogy a tárgyaláson meg nem jelent birtokosok úgy tekintetnek, mint akik a tagosításba beleegyeznek.

Beszterczén, a kir. törvényszéknek 1907. évi december hó 7-ik napján tartott üléséből.

Kendefi, elnök.

Jánosy, jegyző.

12813—907. tkvi szám.

240 3—3

Hirdetmény.

Felsőborgó községre nézve 1892. évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás betegeztetvén; ez azzal a felszólalással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján, ide értve a §-oknak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. évi XVI. t. c. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t. c. 15. §-b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, evégből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis **1908. évi július hó 1-ső napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-aiban eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1908. évi július hó 1-ső napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatóságához nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondások többé figyelembe vétetni nem fognak;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogaitak bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatóságához hat hónap alatt, vagyis **1908. évi július hó 1-ső napjáig** bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az emittett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Beszterczén, 1907. évi december hó 15. én.

Sill, kir. törv. bír.

Nyomatott Botschar Tivadarnál Beszterczén.

2453—907. kb.

3 1—3

Tárgy: A lesvölgyi magánhasználatu erdei iparvasut létesítéséhez Kisilva és Les községek határaiban szükséges földterületeknek kisajátítási eljárása.

Hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur önnagyméltósága folyó évi december hó 15-én kelt 93642—907. III. sz. rendeletével a naszódvidéki helyiérdekű vasut Kisilva állomása mellől Nagyilva község keleti részéig tervezett és korlátolt közforgalomra berendezendő erdei iparvasutból kiágazólag a Les völgyében tervezett magánhasználatu erdei iparvasut 9. szelvényétől a végpontig végrehajtandó vasuti építkezés céljaira Kisilva és Les községek határában fekvő a kisajátítási tervek és összeírásokban körülírt ingatlanokra a kisajátítási jogot engedélyezte.

Ennek folytán a kisajátítási eljárás keresztülvitelére kiküldött bizottság Láni Godofréd alispán, mint elnök, Kemény Bertalan kir. főmérnök és Dr. Linul György tiszt. ügyész, mint tagok, valamint a melléjük jegyzőül adott Dr. Kräutner Albert I. aljegyző működésüket Les község házában 1908. évi január hó 27-én délelőtt 10 órakor és folytatólag ugyanazon napon délután 4 órakor Kisilva község házában fogják megkezdeni.

Miről az érdekeltek azzal értesítetnek, hogy a kisajátítási tervrajz és összeírás az illető község előjáróságánál a mai naptól kezdve közzszemlére ki van téve.

Megjegyeztetik, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelenne meg.

Besztercze, 1907. december 29-én.

A vármegyei köz. bizottság nevében:

Gróf Lázár s. k., főispán-elnök.

Aki egészséges akar maradni, igyék Rózsakuti vízből nyert

oxigén- és szódavizet.

Kapható a Korona-gyógyszertárban.

Naponta friss Rózsakut-víz 10 liter 10 fillér

A víz vegytanilag és bakteriologilag vizsgáltatott, melyről következő vélemény küldetett be hozzám:

Vélemény: Tiszta talajból fakadó víz, mely ivásra, főzésre, mosásra és más egyéb használati célokra igen alkalmas.

Kolozsvár, 1907. december hó 17-én.

Dr. Konrádi Daniel m. p.,
egyeremi m. tanár.

Köhögés, rekedtség, és hurut ellen nincs jobb a **RETHY-féle**

pemetefü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

Egy doboz ára 60 fillér.

Csak RETHY-félét fogadjunk el!

Botschar Tivadar Beszterczén

ajánlja

a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg

felszerelt

könyvnyomdáját

minden a szakba vágó munka ízléses, gyors

és kifogástalan elkészítésére.

a legkiválóbb úgy hazai, mint külföldi

== papírárukkal dúsan felszerelt ==

papírkereskedését.

Író- és rajzszekők. Beírókönyvek Emlék-

és képeskönyvek. Képes levelezőlapok.

Kórház-utca 2. szám

FISCHER és TSA NAGYENYED
FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gy mőlesfa csemete,
1.000.000 Gyümölcsfa-alany,
1.000.000 Elő sóvény csemete
sétányfák, díszcserjék, tűlevelű-
fák, rózsák stb.

1.000.000 szőlőoltvány. Euro-
pai és amerikai sima és gyö-
keres vessző.
Különlegesség: Csemegeszőlő-
oltványok.

120

kat. hold

mivelési

terület.

30.000

Kiváló szép
beszterczei és boszniai
szilvafa csemete.

Árjegyzék

ingyen.

Hirdetéseket

elfogad és a legjutányosabban
számít a

Besztercze

kiadóhivatala.